

v evropské politice (19.3. – 25. 3. 2018)

Událost týdne:

23. března obžaloval španělský soud 13 katalánských politiků včetně uprchlého expremiéra Carlese Puigdemonta ze vzpoury spojené s jejich snahou o nezávislost Katalánska. Podle soudu se dopustili trestného činu mimo jiné tím, že uspořádali protiústavní referendum o nezávislosti. Za vzpuru hrozí v zemi až 25 let vězení. Po vyhlášení obžaloby vypukla v Barceloně bouřlivá demonstrace, při které bylo zraněno přes 20 osob. Soud znovu vydal evropský zatykač na obžalované politiky pobývající v zahraničí. Na konci týdne byl v Německu dálniční policií zadržen Puigdemont při přechodu z Dánska. Další exministři v zahraničí se rozhodli spolupracovat a vydat se policii v Belgii a Británii.

19. března uvedl vyjednaváč EU pro brexit Michel Barnier po schůzce se svým britským protějškem Davidem Davisem, že se obě strany shodly na velké části dohody o brexitu. Stále však zbývá dojednat hraniční režim s Irskem či roli unijního soudu. Podle Davise bude přechodné období trvat do konce roku 2020 a Británie dočasně zůstane v celní unii a na jednotném trhu, avšak nebude mít již zastoupení v unijních orgánech. Na summitu EU o pár dní později představitelé států EU odsouhlasili společnou představu o vzájemných vztazích s Velkou Británií na základě předchozí shody vyjednaváčů. Byla schválena možná podoba dohody o volném obchodu a smluv o bezpečnosti, mezinárodní politice či boji s terorismem. Konečná dohoda má být hotova do konce října.

20. března rezignovala norská ministryně spravedlnosti a představitelka protiimigrační Strany pokroku Sylvi Listhaugová, čímž zabránila hrozícímu pádu středopravé menšinové vlády. Parlament se chystal hlasovat o vyslovení nedůvěry ministryni kvůli jejímu kontroverznímu výroku o opoziční Dělnické straně, o které prohlásila, že práva teroristů jsou pro stranu důležitější než bezpečnost státu.

22. března skončil dvoudenní výslech bývalého francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho, který údajně nezákonně financoval své volební kampaně v letech 2007 a 2012. Podle dostupných informací mu přispěl v roce 2012 bývalý libyjský vůdce Muammar Kaddáfí částkou 50 milionů eur. Sarkozy byl již v roce 2013 vyslýchán na základě svědectví francouzsko-libanonského podnikatele Ziada Takieddinea. I po ukončení výslechu však podezření na Sarkozyho přetrvává a soud by měl brzy rozhodnout, zda ho obviní.

22. března informoval Bílý dům, že americký prezident Donald Trump udělil na poslední chvíli členským státům EU a dalším šesti zemím dočasnou výjimku z cel na dovoz oceli a hliníku. Do 1. května, kdy vyprší platnost výjimky, chtějí Spojené státy dojednat dlouhodobé dohody.

23. března zastřelil ozbrojenec hlásící se k tzv. Islámskému státu (IS) tři osoby během teroristického útoku na jihu Francie. Dalších 16 osob bylo zraněno. Útočník marockého původu nejprve zabil jednu osobu v Carcassone a následně dva rukojmí v supermarketu ve městě Trèbes. Na konci týdne zemřel také zraněný četník, jenž se nechal vyměnit za ženu drženou jako rukojmí. Útočník, který byl policii znám kvůli drobným zločinům požadoval propuštění Salaha Abdeslama, který je jediným přeživším podezřelým z atentátů v Paříži v listopadu 2015. Útočníka zastřelila policie. K útoku se přihlásil IS.

23. března byl z Ruska povolán velvyslanec EU Markus Ederer ke konzultacím s šéfkou unijní diplomacie Federicou Mogheriniovou v souvislosti s útokem nervovou látkou novičok na někdejšího agenta ruských tajných služeb Sergeje Skripala ve Velké Británii. Ke kroku vyzval v tomtéž týdnu summit EU. Představitelé států zároveň podpořili výrok Británie, že za útokem na Skripala a jeho dceru stojí nejspíše ruská vláda. Podle Ruska však Velká Británie nepředložila jediný důkaz. Některé členské země EU již avizovaly, že v reakci na incident vyhostí ruské diplomaty. Podle ruského ministra zahraničí Sergeje Lavrova tlačí Londýn Evropu ke konfrontaci s Moskvou.

Telegraficky

- Dne 20. března se dohodli zástupci členských zemí v Radě EU, že mezi 23. a 26. květnem 2019 se uskuteční volby do Evropského parlamentu, jež bude mít po odchodu Velké Británie 705 křesel.
- Dne 22. března jmenoval slovenský prezident novou vládu v čele s premiérem Petrem Pellegrinim (Smer-SD). Ve vládě bude pokračovat koalice Smeru-SD, SNS a Mostu-Híd. Diskutovaný post ministra vnitra obsadil dosavadní ministr zdravotnictví Tomáš Drucker (nom. Smer-SD).

